

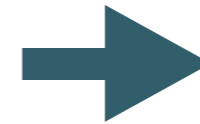
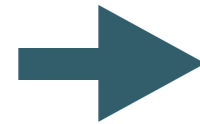

openbaar bestuur
in het digitale tijdperk

richting & ruimte

aanleiding

fundamentele maatschappelijke veranderingen

park-assist

cameratoezicht

internet

afronding iNUP, komst digicommissaris

zelfrijdende auto

gezichtsherkenning

internet of things

digitaal 2017

meer groen, minder
wateroverlast

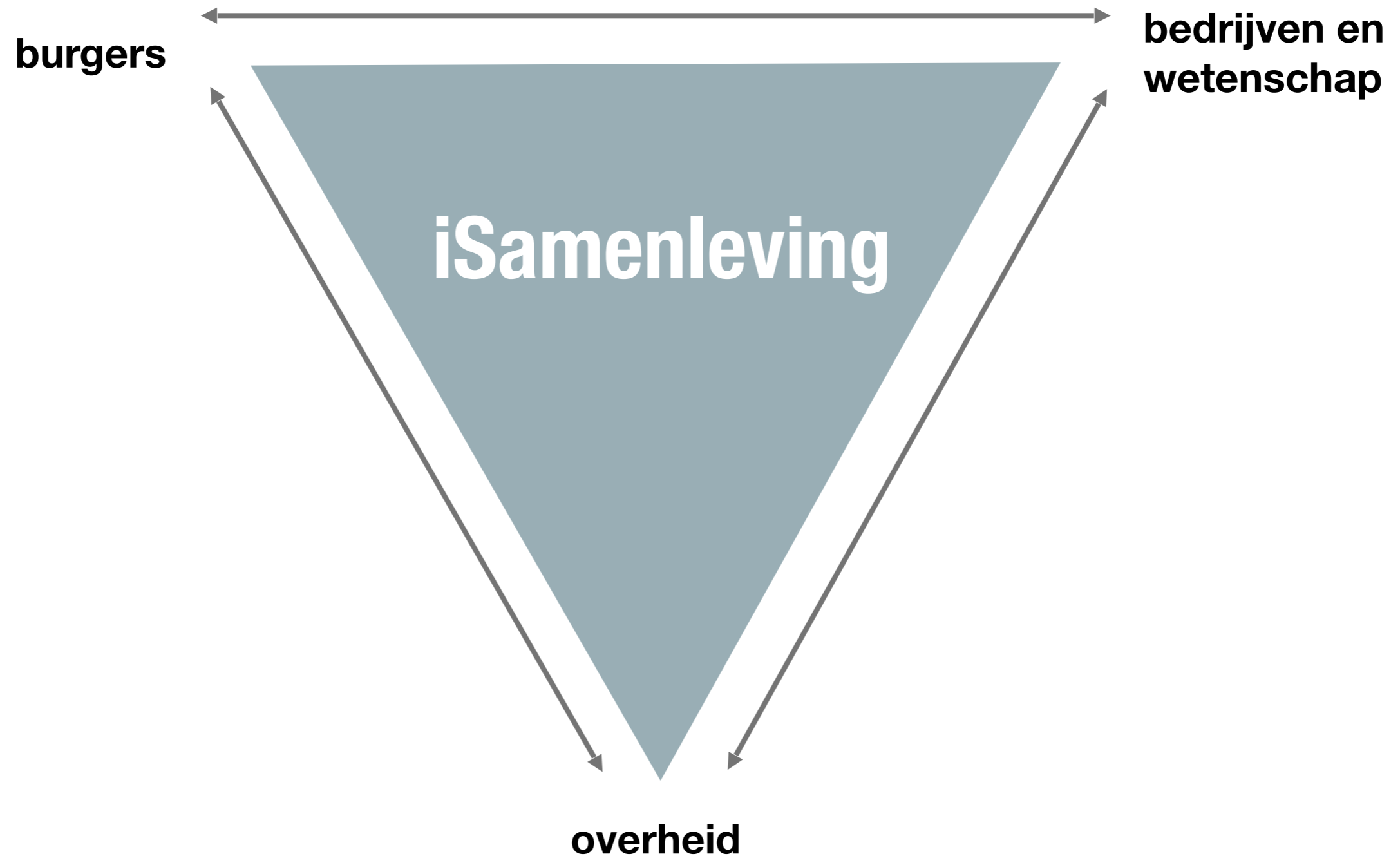
preventing policing

internet of everything

i-agenda nieuw kabinet

de *gamechangers*: internet en ICT

steeds meer data, betere analyses en slimmere toepassingen leiden tot disrupties en andere verhoudingen in de samenleving

“Ik wil iedere belastingplichtige de behandeling geven die hij verdient. De grens aan bevoegdheden en analyses is proportionaliteit. Die bepalen wij nu zelf, maar de maatschappij vindt daar ook iets van.”

Hans Blokpoel, directeur Belastingdienst

proportionaliteit en maatwerk

“In de steden zie je dat het oplossen van de maatschappelijke vraagstukken maakt dat er een groot beroep wordt gedaan op de innovatiekracht van de steden. Het gebruik van beschikbare data van de overheid en andere organisaties is hiervan een voorbeeld. We kunnen daardoor veel slimmer worden.”

Maarten Schurink, gemeentesecretaris Utrecht

internet of things & smart cities

“De overheid moet aansluiting houden bij de snel veranderende samenleving en met data beter gaan presteren. Nieuwe ronde, nieuwe kansen.”

Saskia Stuijveling, voormalig president AR

aansluiten op de samenleving

“De zorg om privacy biedt ook kansen op innovatie”
TNO, febr 2015

privacy

We zijn begonnen in het hart van de Belastingdienst met het «bevrijden» van de gegevens. Die zaten elk gevangen in hun eigen systeem, georganiseerd per belastingmiddel en niet te sorteren naar belastingplichtigen.

Staatssecretaris Financiën, E.D. Wiebes

big data

open overheid

Open data maakt informatie toegankelijker. Gegroepeerd of geanalyseerd, maar vooral geschikt om er iets mee te doen. Het openbaar maken van informatie, zonder dat deze toegankelijk is om te gebruiken, is onfatsoenlijk. Alsof je tegen raadsleden en inwoners zegt: “Je mag alles weten hoor! Hier! Kijk maar wat je er mee kunt!” Open en dus toegankelijke data horen bij een fatsoenlijke overheid. En dat wil ik zijn: fatsoenlijk.”

Pascale Georgopoulou, Raadsgriffier Amstelveen

diverse i-agenda's adresseren deze vraagstukken

Digiprogramma

- gebruik en doorontwikkeling GDI
- financiering en governance

EU

- DSM, eSens, EIDAS, ISA2...
- toegankelijkheid overheidsdienstverlening voor alle burgers en bedrijven in Europa
- once-only principe

BZK

- positie burgers in i-samenleving
- goed bestuur
- smart government

EZ

- rol bedrijven in digitale samenleving
- innovatie met ICT voor een sterkere economie

ICCIO/i-raad

- ict en dienstverlening in ketens
- informatieveiligheid
- data en big data

SZW, VWS, OCW, I&M, W&R, VenJ

- werken, wonen, zorg, onderwijs, mobiliteit in de digitale samenleving

VenJ

- fraude en veiligheid
- privacy

Uitvoeringsorganisaties

- excellente dienstverlening
- innoveren met eigen ICT-landschappen

VNG

- lokale democratie en participatie burgers
- rol gemeenten in netwerken en ketens
- smart cities

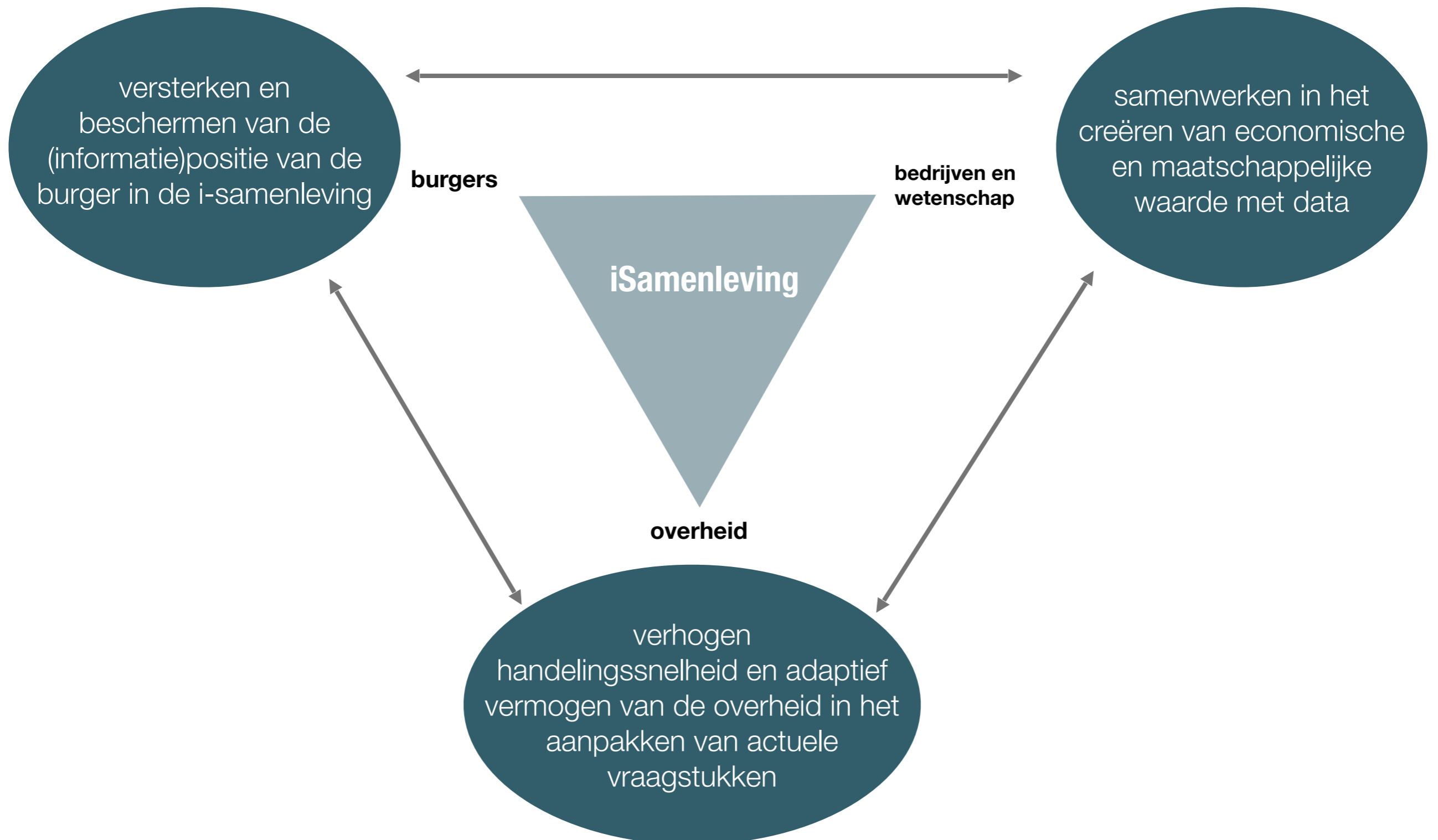
rode draad

Het slimmer benutten van *data* verbindt alle agenda's waarbij nog veel vraagstukken om een oplossing vragen (eigendom, privacy, beschikkingsrecht, aansprakelijkheid, openbaarheid, toegankelijkheid, beveiliging, verzamelen, analyseren, delen en (her)gebruik, archiveren etc.)

Hoe pakken we de kansen met respect voor de waarden van ons openbaar bestuur?

de gezamenlijke opgave

innoveren naar een smart government die beter in staat is de aansluiting te vinden bij de samenleving in het digitale tijdperk

samenwerking

binnen de overheid, in de uitvoering van de i-agenda's

VNG, UWV, IPO en uitvoeringsorganisaties nemen het voortouw in het optimaal ontwikkelen en benutten van de GDI-bouwstenen en beschikbare data met inachtneming van de spelregels

Toezichtorganisaties

EU, BZK, EZ en V&J

nemen het voortouw in het opstellen van beleid, kaders en spelregels voor het gedrag van burgers-bedrijven-overheden in de iSamenleving én voor het gedrag van de iOverheid tov die iSamenleving en overheden onderling en het organiseren van toezicht.

beleid en spelregels

dienstverlening en handhaving

data

innovatie

GDI

EU, vakdepartementen, VNG, UWV, IPO, uitvoeringsorganisaties experimenteren met innovaties. **BZK en EZ** verbinden en jagen aan.

Digicommissaris

Voert regie op totstandkoming van een robuuste GDI en afspraken omtrent gebruik

inzoomend op de rol van BZK

vanuit verantwoordelijkheid voor openbaar bestuur, informatiebeleid en grondrechten vervult BZK een viertal rollen

1. Visionair

Er zijn stippen op de horizon nodig om een transparante, toegankelijke, betrouwbare en slagvaardige overheid te bewerkstelligen, in en voor de samenleving in het digitale tijdperk

2. Maker van spelregels

Principes, (afwegings)kaders, afspraken, wetgeving ten behoeve van de relaties overheid en samenleving en relaties overheid onderling, handhaving en toezicht. Gericht op bescherming en informatiepositie van de burger.

3. Aanjager van innovaties

Identificeren relevante ontwikkelingen, stimuleren van experimenten ten behoeve van een eigentijdse slimme overheid.

4. Verbinder

In het vinden van oplossingen voor generieke vraagstukken en het creëren van gezamenlijke toekomstperspectieven

beleidslijnen i-agenda BZK

- **burgers** in de i-samenleving
- **goed openbaar bestuur** in het digitale tijdperk
- **smart government**

accenten in i-agenda BZK

voor burgers in de iSamenleving

- informatiepositie
- smart dienstverlening
- e-burgerrechten formuleren

voor goed openbaar bestuur in het digitale tijdperk

- juridische kaders rondom datamanagement verduidelijken
- moderne vertaling van de beginselen van goed openbaar bestuur
- verantwoording over en toezicht op de naleving van regels en afspraken digitale overheid

voor smart government

- innovatief datamanagement
- versterken gezamenlijke infrastructuur: standaarden en standaardiseren, borgen van gemaakte afspraken in de wet GDI, informatieveiligheid

proces

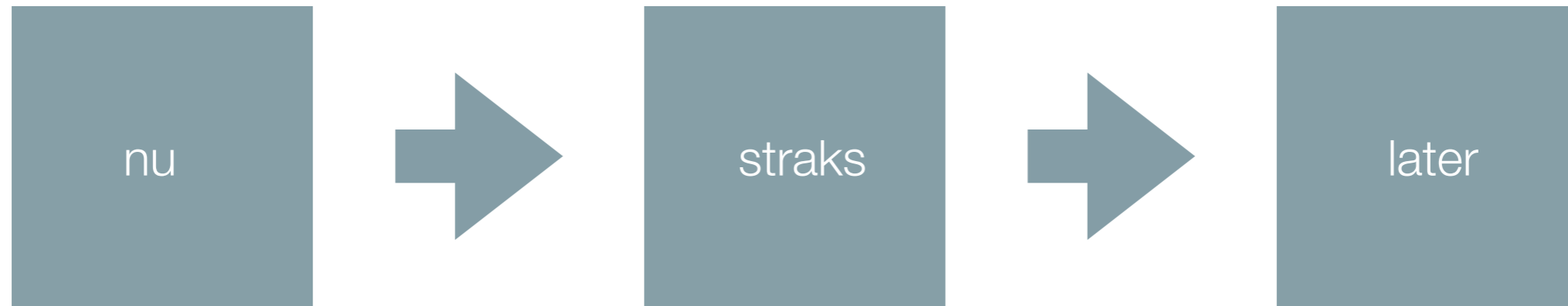
- innoveren naar een smart government vereist een voortdurend gesprek over prioriteiten, samenwerking, kansen en knelpunten, opgedane kennis en ervaringen om te komen tot een **gezamenlijk toekomstperspectief** en helderheid over de wederzijdse inzet en onderlinge verwachtingen
- op basis van het voortdurende gesprek ontstaat een (overheidsbrede) **rolling i-agenda**
- **tijdpad en gremia**: met een rolling i-agenda geven we uitvoering aan de strategische verkenning op de toekomst van de digitale overheid die in het Digiprogramma is aangekondigd. Dat betekent agenderen in de regieraden van september en in het nationaal beraad van oktober 2015.

de uitwerking van de i-agenda BZK op de navolgende slides is

work in progress

informatiepositie

gezamenlijke opgave: (rechts)positie van individuen in de i-samenleving waarborgen door het versterken van de informatiepositie van burgers

onderwerpen

- inzage
- overheid.nl
- toegang borgen voor niet digivaardigen
- operationalisering correctierecht
- brandweerfunctie
- berichtenboxen en lopende zaken
- regie en zeggenschap
- virtuele kluisjes

bijdrage BZK

- mijnoverheid borgen in WetGDI
- visie op toegankelijke overheidsinformatie
- pilots nieuwe concepten regie en zeggenschap
- wetgeving GDI
- stimuleren operationalisering correctierecht
- BZK zorgt dat brandweerfunctie wordt ingericht
- vanuit gezamenlijk i-agenda beleid maken op toekomst MO en berichtenbox
- voorstel aan regieraad dienstverlening over invulling van regie op gegevens en virtuele kluisjes

digitale dienstverlening

gezamenlijke opgave: het is nodig om de digitale dienstverlening voor burgers en bedrijven eenvoudiger te maken en binnen de overheid onderling af te stemmen over de effecten op individuele burgers die te maken hebben met meerdere vormen van dienstverlening.

onderwerpen

- veilige digitale identiteit- recht op digitaal zaken doen	- excellente, burgervriendelijke dienstverlening by design	- personalized, datagedreven en proactieve dienstverlening

bijdrage BZK

- versterken DigiD- pilots eID- aanpassing Awb-	- eID: stapsgewijze realisatie afsprakenstelsel en publiek middel- onderzoeken en aanjagen nieuwe concepten van dienstverlening by design	- onderzoek naar andere vormen van identificatie (biometrie)- designprincipes excellente dienstverlening opnemen in NORA

bescherming grondrechten

gezamenlijke opgave: Grondrechten als privacy en vrijheid van persoonlijke levenssfeer staan onder druk in het digitale tijdperk.

onderwerpen

- richtlijnen privacy impact assessments
- richtlijnen voor privacy by design
- e-burgerrechten

bijdrage BZK

- stimuleren en doorontwikkeling PIA's
- onderzoeken en aanjagen nieuwe concepten van privacy by design
- verkenning e-burgerrechten (ism EU) en privacy als collectief goed
- aanpassing wetgeving
- privacy by designprincipes privacy opnemen in NORA

juridische kaders rondom datamanagement, inclusief het vraagstuk van publiek en publiek/private afsprakenstelsels

gezamenlijke opgave: De wetgeving rondom data is complex. Regelgeving op Europees, Nationaal en sectoraal niveau spreken elkaar soms tegen als het gaat om het hergebruik van gegevens en principes van doelbinding en proportionaliteit.

onderwerpen

- eigendom, beschikkingsrecht, openbaarheid, toegankelijkheid, beveiliging, verzamelen, analyseren, delen en (her)gebruik etc

bijdrage BZK

- onderzoek naar juridische kaders en inzichtelijk maken van de gegevensstromen
- analyse maken van inconsistenties of onduidelijkheden in wetgeving
- helderheid verschaffen, wetgeving aanpassen/opschonen
- onderzoek naar juridische kaders en andere constructies van afsprakenstelsels en samenwerkingsverbanden (publiek, publiek-privaat)
- analyse maken van het gebruik van afsprakenstelsels
- governance inrichten voor stelsel van afsprakenstels
- afspraken maken en handhaven over de wijze waarop de overheid data verzamelt, archiveert en vernietigt en het geven van inzicht hierin aan de samenleving.

beginselen van goed openbaar bestuur in het digitale tijdperk

gezamenlijke opgave: Goed bestuur is responsief, resultaatgericht en behoorlijk. Maar de betekenis die daaraan wordt gegeven in het digitale tijdperk is niet eenduidig. Overheidsorganisaties tasten nu ieder afzonderlijk de grenzen af van het wenselijke en het toelaatbare waar het gaat om het gebruiken van data en ICT. Dit leidt in sommige gevallen tot onrechtmatig handelen, in andere gevallen tot het onbenut laten van kansen.

onderwerpen

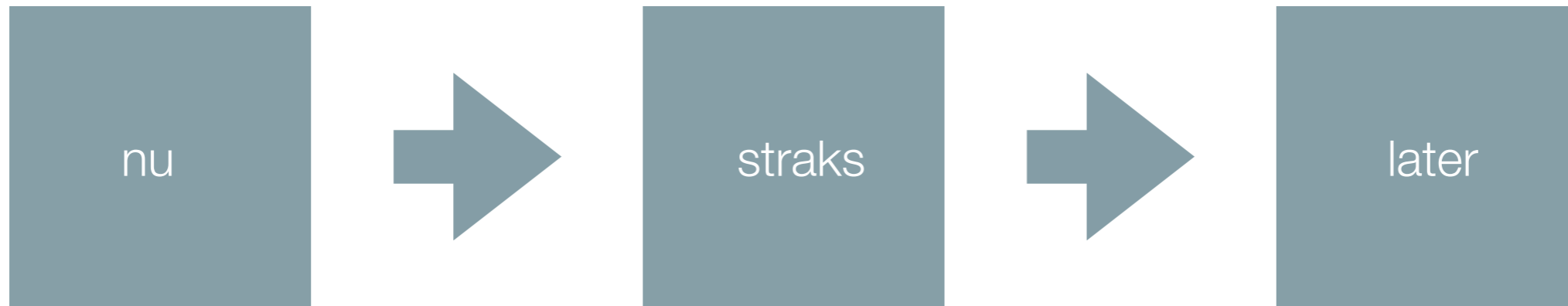
- individuele afwegingen	- gezamenlijk afwegingskader voor de omgang met data en ICT	- transparantie over de gemaakte afwegingen in het omgaan met data en ICT

bijdrage BZK

- onderzoek naar hoe beginselen openbaar bestuur nu worden ingevuld waar het gaat om het omgaan met data en ICT	- opstellen iBeleidskader dat overheden richting geeft bij het maken van afwegingen bij de inzet van data en ICT in relatie tot Goed openbaar bestuur en de kwetsbaarheid van het individu.	- openheid als regel
- Nationale agenda Open Overheid	- opstellen nieuw actieplan open overheid	- verkenning noodzaak wettelijk kader voor open data en open informatie
- verheldering aanbod open datasets en het stimuleren van gebruik		- nieuwe richtlijnen voor "goed openbaar bestuur in het digitale tijdperk"
- doe-democratie		- participatieve democratie

handhaving en toezicht op de i-afspraken

gezamenlijke opgave: Er is een aparte structuur van toezicht en verantwoording is nodig. Ook en juist vanwege alle nog af te spreken spelregels.

onderwerpen

- zelfregulering

- handhaving en toezicht op i-
onderdelen

- georganiseerd toezicht,
handhaving en verantwoording
op alle afgesproken i-spelregels

bijdrage BZK

-

- audits
- visie op de inrichting van de toezicht-
en handhavingsfunctie i-afspraken

- wet- en regelgeving

innovatief datamanagement

gezamenlijke opgave: Het systeem van datamanagement van de overheid moet voorzien worden van een helder en modern ontwerp om de ambities op het gebied van datagedreven dienstverlening en een slimme overheid waar te kunnen maken.

onderwerpen

- vaststellen van de visie op het stelsel van overheidsgegevens als vertrekpunt en uitwerken van de randvoorwaarden
- lessen trekken uit ontwikkelingen laan van de leefomgeving (omgevingswet, geo) en 3D
- innovatiestrategie ICT-landschappen (bevrijden data) zelfregulering

gefaseerde implementatie en innovatie op onderdelen van het stelsel en van ICT landschappen van overheidsorganisatie

- ingerichte lanen, informatiehuizen en een werkende rotonde
- datagedreven dienstverlening, datagedreven beleid en smart monitoring

bijdrage BZK

- onderzoek naar hoe beginselen openbaar bestuur nu worden ingevuld waar het gaat om het omgaan met data en ICT

opstellen van verkeersregels voor gegevensverkeer (denk aan juridische grondslag en rechtspositie van knooppunten, by design oplossingen voor transparantie, privacy en veiligheid (NORA), het gebruik door private partijen, etc)

- afsprakenstelsels en wetgeving

gezamenlijke infrastructuur

gezamenlijke opgave: De GDI is de basis van de digitale overheid en dient doorontwikkeld te worden.

onderwerpen

- gebruik en doorontwikkeling
- innovatie
- een solide, veilige en toekomstvaste basisinfrastructuur

bijdrage BZK

- het stimuleren van gebruik van de gdi mbv het programma Digitaal 2017
- afspraken, bijvoorbeeld over informatieveiligheid en standaarden, borgen in de wetGDI
- opstellen van een visie op de doorontwikkeling van gdi (en de onderliggende bouwstenen, financiering en governance) vanuit het gezamenlijke toekomstperspectief op de digitale overheid
- afsprakenstelsels en wetgeving

EU

gezamenlijke opgave: De wisselwerking tussen Europa en Nederland op het gebied van de digitale overheid kan worden verbeterd.

onderwerpen

Digital single market, eSense, eGov, eIDAS, Eu privacy richtlijn, eIF, voorzitterschap EU

bijdrage BZK

- nader in te vullen op basis van gesprekken

nader te bepalen.
In ieder geval onderzoek naar samenwerking met EU op het gebied van e-burgerrechten

nader te bepalen